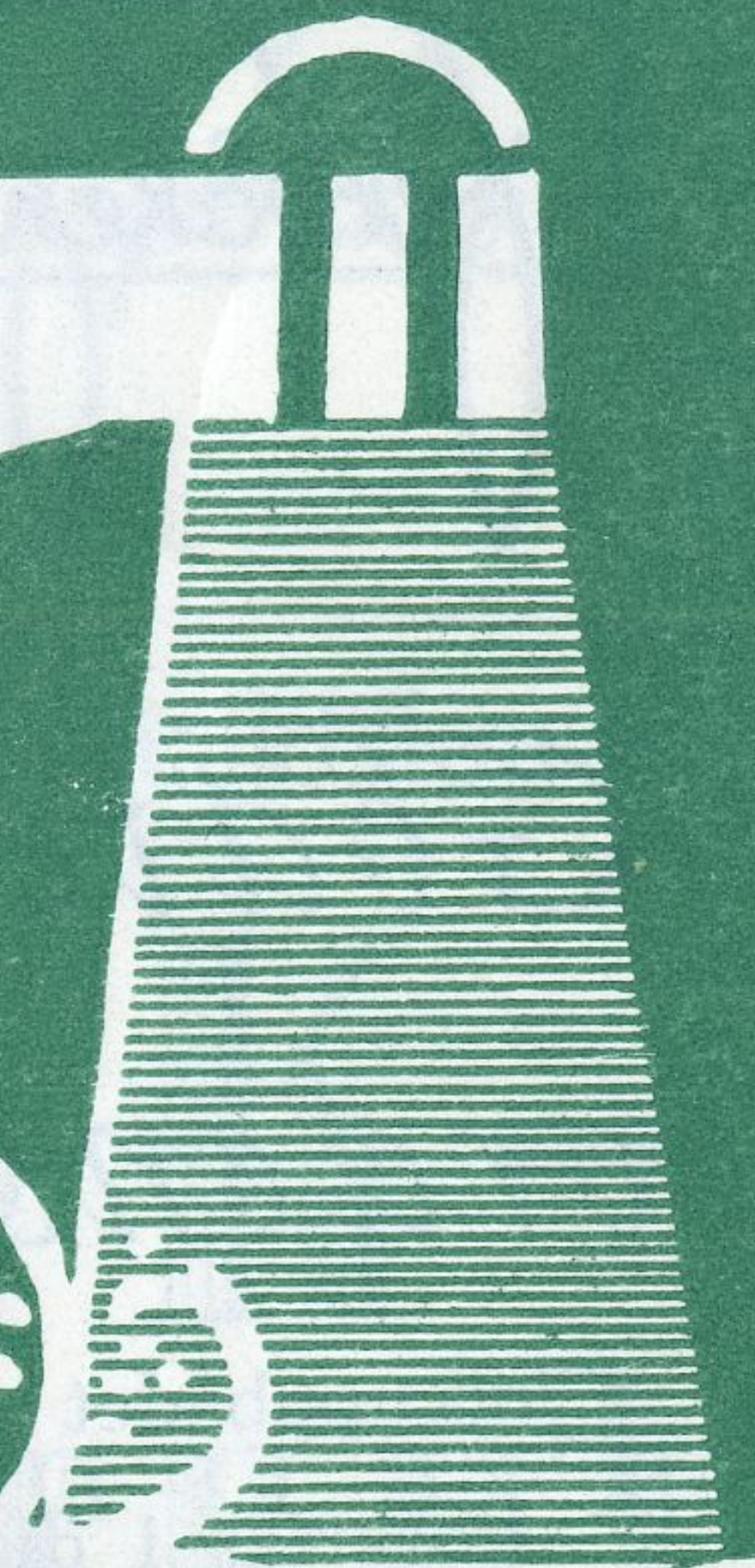

Kyrbåken

Nr 7
1946

Pris
20 öre

Aktuellt:

IOGT:s nya giv
Sid. 2

Uppslag och idéer
Sid. 2

Folkuppådetets start
Sid. 3

DM i orientering
Sid. 6

Kretsuppådetet 12-13 oktober

Godtemplarordens nya giv

Folkuppådet — som börjat så storartat i distriktet — innebär en uppmaning till var och en att kasta alla gamla fördomar och allt pessimistiskt prat. Pessimismen måste utbytas mot en konstruktiv optimism. Godtemplarorden i Sverge har funnit sin »nya giv». Alla kan träda till och alla bör träda till för att göra sin insats. Det finns uppgifter — och inspirerande uppgifter — för var och en. Den nya given innebär att vi sopat rent framför fötterna och att vi griper fatt i problemen med ett nytt grepp. Vi har uppträtt som en passiv brottare en lång tid, som rätteligen borde ha fått varning för denna passivitet; nu tar vi livtag med gnistrande aktivitet. Idéerna och uppgifterna är intet revolutionerande nytt, det nya är just sättet att föra fram idéerna och lösa uppgifterna. Efter att döma har medelpadingarna snabbt lärt sig den nya taktiken och tekniken.

Fyrbåken

Organ för
Medelpads distrikt
av I. O. G. T.

Red. och ansv. utgivare:
H. Norling, Kyrkogatan 24,
Sundsvall.

Prenumerationspris 2 kr.
Postgirokonto 77 15

Nya Samhällets Bok- & Accidenstryckeri
Sundsvall 1946 2605

Cirkel i engelska

Jubileumsresan till Amerika, som utgör en av punkterna i Folkuppådetets program, har redan inspirerat ett par loger till att starta studiecirkel i engelska. Först i raden kom logen Vivan, som redan vid starten fick ett flertal anmälningar till sin cirkel. Den livaktiga Stridsbasunen ville naturligtvis inte vara sämre och dagen efter var en cirkel med 25 medlemmar ett faktum där. Idén kan rekommenderas på det bästa och manar till efterföljd. Jubileumsresan kanske för en och annan ter sig en smula utopisk och för dessa speciellt bör det vara nyttigt med en cirkel i engelska språket. En sådan kommer ju otvivelaktigt att verka i ytterlig grad eggande och befästande av ett beslut att resa till Amerika 1951. Såsom skett på något ställe bör det hela lämpligen kombineras med en sparklubb.

... och sparklubb

En sparklubb ligger naturligtvis även nära till hands att starta för att klara det ekonomiska i samband med amerikaresan. I ett par loger har man redan kommit igång med den saken och det manar till efterföljd. Efter vad vi hört har sparbankerna som väntat funnit detta tilltalande och beslutat inrätta ett särskilt postgiro för godtemplarordens sparklubsverksamhet.

Sälj boklotter!

En god idé i Folkuppådetets tecken är det onekligen också att sälja lotter till distriktslogens boklotteri!

Godtemplarordens lotteri 1946

Lotterna till Godtemplarordens lotteri 1946 har nu kommit och kan rekvireras av DS. Som framgått av direkta cirkulär till logerna och av de artiklar i Reformatorn har lotteriet en synnerligen förnämlig pris-samling och trots detta är priset på varje lott så lågt som 1 kr.

”Danskt system” enligt

Morgontidningen:

Det har utbrutit en slags »snapsstreck» i Köpenhamn sedan priserna på brännvin nyligen stigit starkt. Massor av köpenhamnare bryr sig inte om snapsen. Brännvinsflaskorna står i affärerna utan att bli sålda, och på restaurangerna har konsumtionen sjunkit mycket kraftigt. På en stor restaurang i Köpenhamn utskänktes häromkvällen 9 snapsar medan den normala konsumtionen är 24 flaskor om dagen!

Strixhistorien om kologen som vid spritprishöjningarna här hemma yttrade, att »jag följer med till 18 kr litern, men sedan ger jag attan i brännvinet», har verkligen besannats i Danmark, för där är priset nu uppe i 18 kr för en hela Aalborg — med påföljd att köpstreck inträtt.

ETT HJÄLPMEDEL I BIBLIOTEKENS TJÄNST!

Vi förmedla till biblioteken böcker i biblioteksband med I. O. G. T:s märke. Starka och vackra band till billigaste priser.

Biblioteksrabatt och fraktfritt inom kortast möjliga leveranstid. Vi ombesörja katalogisering, signering och inklistring av datumblad och bokfickor och garanterar ett bibliotekstekniskt utförande i enlighet med officiellt fastställda principer.

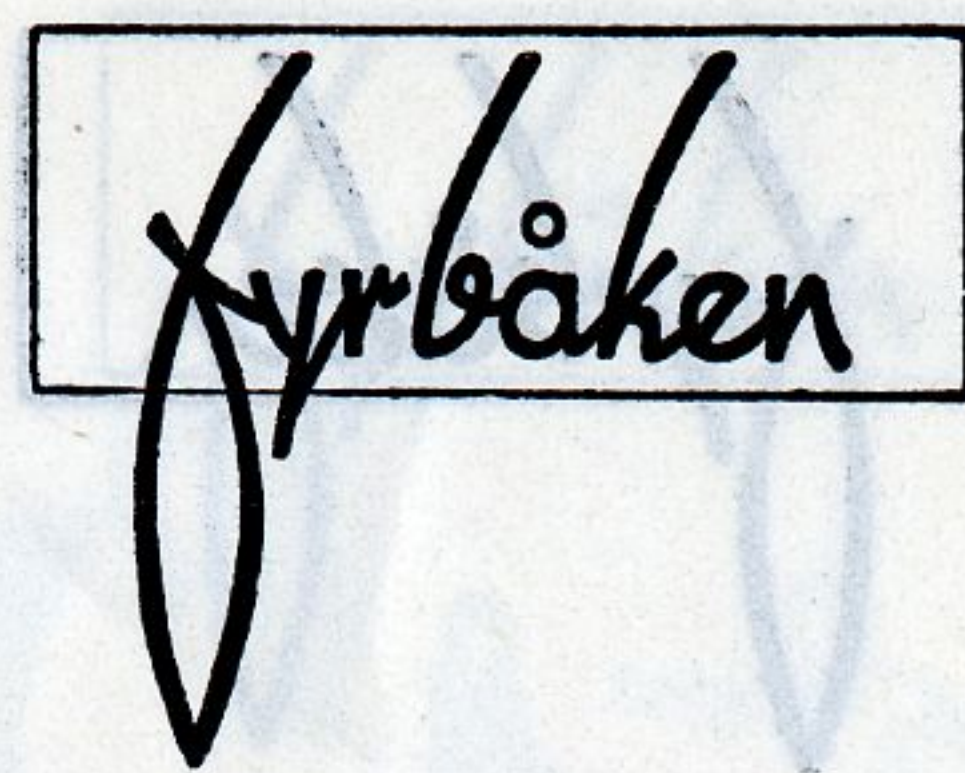
En specialaffär för biblioteken!

BONNIERS BOKFÖRMEDLING — STOCKHOLM 3.

STARTEN

för Medelpads Folkuppbåd

Rapporterna om Folkuppbådets inledning i Medelpads distrikt strömmar in till redaktionen och vi måste till vår ledsnad konstatera att vi tyvärr inte kan få plats med alla i dess helhet. Det vill synes, för att tala med br Jac. Lalander, som om Folkuppbådet slagit väl ut bland medelpadingarna. Och det har man ju rätt att vänta också. Medelpad har alltid hållit sig väl framme, då det gällt att göra en allvarlig insats och så även denna gång. Vi tror på stora resultat även i framtiden.

Logen Böljan i Björkönen kom först ur groparna och hade ett hundra procentigt möte redan första höstmönstringsdagen. Inte mindre än två referat har inströmmat till Fyrbåken om den saken. Ett från LS i logen Stridshjälten, som tydligen imponerats väldeliga av den livfulla björkölogen. Enligt vad som berättats oss har logen 80 % av befolkningen inom logens område som medlemmar i logen. När får vi ett meddelande om att någon ytterligare loge närmar sig den positionen? Men för att återgå till höstmönstringen. Logen hade lyckats erhålla br Jac. Lalander från Sundsvall som talare och han hade en hel del att berätta från sin amerikaresa på vårsidan. Br Lalander berättade om IOGT i moderlandet, om svenskar i Amerika och om annat nytt och trevligt. Han vann allas uppskattning och applåderades livligt. Br Lalander har även medverkat på några av stadslogerna och skördat lika stort bifall. Logen Böljan hade även besök av Njurunda kretsloges egen patrull, som vid sin premiär genast vann allas uppskattning. Tyvärr skall flera av medlemmarna försvinna till Alsta under vintern, så kretslogen kan inte få så stor nytta av dem, men kanske de istället gör en insats i Torp—Stöde, vilket naturligtvis är lika bra.

Den ungdomliga patrullen uppträdde även på logen Stridsbasunens

möte dagen efter och skördade stort bifall även här. DS Hans Norling berättade om vad som menades med Folkuppbådet och fick snart klart för sig att Stridsbasunen kommer att göra vad den kan för att kampanjen skall bli framgångsrik. I samband med uppläsningen av budkaveln utförde några av logens medlemmar i alla åldrar en av de vackra uppbådstablåerna. Från Harmoni i Skönsmon kom en billast ungdomar på besök till detta logemöte och säkerligen ansåg de allesammans att de fick igen vad bilen kostade. Man gör nog inget fel om man registrerar denna episod som ett tecken på en ny anda. Besök på grannloger eller överordnade logers möten stärker samhörigheten och gör klart för oss storleken och betydendheten av vårt arbete.

Samma dag samlades stadslogerna till ett strålande högtidslogemöte i Sundsvall. Det blev i allo en sådan sammankomst som man kommer att minnas och tala om i långa tider. Tal hölls av komminister Gustaf Öhman, som på ett förnämligt sätt berättade om vad det betydde att vara godtemplare. Musik, sång och uppläsning förekom i rikt mått och till sist talade DS om Folkuppbådet och kunde konstatera att även här var stämningen för kampanjen och dess framgång. Vi kan säkerligen vänta stora resultat från staden.

Ombudsman Andersson har varit flitigt i elden och kommer att berätta därom i en särskild artikel i kommande nummer. Vare nog sagt att han har lika goda erfarenheter från många håll om avsikterna att göra allt för att Folkuppbådet skall bli vad vi alla hoppas.

DS har även besökt Torp—Stöde kretsloge, där planerna för dess del dryftades. Till kontaktman valdes br Lundberg i Fränsta och tillsammans med KT br Karl-Erik Jonsson i Ljungaverk kommer han nu att länka in kretsen i den allmänna of- fensiven.

Medelpads Distriktsloges

BOK- LOTTERI = 1946 =

Lotterna till boklotteriet har nu distribuerats till de flesta logerna och försäljningen kommit igång. Vinsterna utlämnas omedelbart av DS mot företeende av vinstlott.

Lottpris 50 öre

Det bästa i 1945 års bokflod och några av alla tiders bästa...

Bland författarnamnen märkas:

- C. S. Forester
- Ronald Fangen
- Eld
- Hasse Z
- Upton Sinclair
- Sigfrid Siewertz
- Frans G. Bengtsson

OBS!

Extra vinster på alla nitlotter på jämna 1000-tal

OBS!

Tiden synes mogen

för att bättre anpassa lagstiftningen efter den vetenskapliga forskningens resultat och den nutida trafikens behov, säger MHF i ett uttalanden som antogs vid dess kongress. Sålunda anser förbundet nödvändigt att lagen skärpes därhän, att absolut nykterhet kräves under framförandet av motorfordon och betryggande tid dessförinnan. Även lagtillämpningen synes behöva effektiviseras. En omsorgsfullare prövning beträffande körkortsaspiranternas tidigare nykterhetsförhållanden bör ske.

Mjök till maten

Mjökflaskan har grundligt slagit ut ölbuteljen på arbetsplatserna. Folk har väl fått nya synpunkter på vad de anser vara valuta för pengarna, som en av cheferna på Stockholms bryggerier helt överraskande och lugnt konstaterar. För några år sedan fanns det på ett bygge i Stockholm en murare som drack dussintals med pilsner varje dag — hans rekord var 32 flaskor — och han var inte ensam — — —

Det är bra mycket lugnare på arbetsplatsen sedan man gick över till mjölken. Förr kunde det hända att basen fick skicka hem hela arbetslag som söp sig fulla mitt på dan och riskerade liv och lem både på sig själva och andra. Dyligt är ytterst sällsynt i dag — — —

Mjökbarernas betydelse i det här sammanhanget får naturligtvis inte underskattas — de ha lärt många att mjölken är en god måltidsdryck. När landshövding Malte Jacobsson för några år sedan invigde en mjökbar i Göteborg uttalade han en förhoppning om att mjök inte bara skulle drickas på barerna, utan också på restaurangerna och han lär i det fallet föregå med gott exempel.

Det händer också allt som oftast att restaurangernas lunschgäster beställer mjök till maten — hovmästaren på Carlton uppskattar siffran till tio procent. En av Grand Hotels

Folkuppådets fredsgåva

Folkuppådet betyder ju en extra kraftansträngning i olika avseenden. Alla och envar måste sätta till sin kraft för att femårsplanen skall kunna genomföras så som vi alla hoppas. Inte minst gäller det vid ett sådant tillfälle att ha ekonomin tryggad och på distriktslogens beslut har nu distriktsrådet igångsatt en insamling som den kallat Fredsgåvan. Namnet säger helt enkelt att vi bör ge något för freden. Vi har här en möjlighet att visa vår tacksamhet för freden och med vår gåva har vi

hovmästare konstaterar att engelsmän och amerikaner oftare dricker mjök vid lunchen än svenska gäster. På företagens lunchrum dominerar mjölken. Tar någon någon gång pilsner, står för det mesta en dam som beställare.

en möjlighet att stärka freden. Distriktsrådet har sänt ut personliga skrivelser till medlemmar överallt ute i distriktet med en speciell vädjan om ett bidrag och vi hoppas att DSk inte skall få vänta alltför länge på svaret från någon. Medlen går till distriktets värdiga insats i Folkuppådet, men för att understryka vår samhörighet med den övriga världen har rådet även beslutat att 25 proc. av de insamlade medlen skall ställas till ISL:s förfogande. Och nu hoppas vi som sagt att var och en skall se en möjlighet att sända in en liten summa.

Här nedan följer redovisning av de först inkomna bidragen samlade logevis. Så är ställningen nu, men vilken loge skall leda när insamlingen är slutförd?

101 Strid och Frid	kr. 35:—
156 Rätt och Sanning . . .	» 31:—
157 Flink och Färdig . . .	» 10:—
195 Stödjepelaren	» 20:—
228 Skönborg	» 5:—
264 Stridshjälten	» 10:—
384 Riddar Huss	» 15:—
1960 Magnus Huss	» 10:—
2058 Vivan	» 5:—
2961 Alnö framtidshopp »	10:—

Medlemmar i logen Skönborg

Hösten och vintern är kommen och därmed även högsäsongen för biblioteken.

Som tidigare meddelats har logens bibliotek sammanförts med ABF:s bibliotek i Folkets hus, Skönsberg, där årets bokflod nu utkommit.

Gör ett besök. Biblioteket hålles öppet tisdagar och fredagar.

Bibliotekarien. Studieledaren.

Café METROPOL

KÖPMANGATAN 9. — Tel. 3964.

STALLET DÄR MAN TRIVS!

Extra gott kaffe; egen brödtillverkning.

polyfoto

— det naturliga fotografie.

48 olika bilder endast kr. **3.50** (inkl oms.)

All slags fotografering utföres såsom reklam-, hem- och utefotografering m. m

Adress: Köpmangatan 7. Tel. 4500

Affärstid: vardagar kl. 9—6
söndagar 1—3.

Marknadens förnämsta kontorsutensilier

saluföres av NORDISKA KARTRO A.-B., Vasagatan 9, Stockholm.

Representant: Gunnar Lundvall, Box 1065, Svartvik. — Telefon 62185.

Logen Skönborg erövrade

Heffners-Skönsbergs skf:s korpsskyttes lagpris den 8/9 1946. Ett bättre skytteväder kunde väl knappast begäras. Det uppnåddes också en hel del goda resultat och det segrande laget — logen Skönborg — 145 poäng av 150 möjliga, är ett utomordentligt resultat. Laget bestod av Helge Henriksson, klass I, 49 poäng, Sten Vedin, klass I, 48 poäng, Harry Näsström, klass V, 48 poäng.

Harry Näsström vann klass V med sina 48 poäng, en god prestation av en V-klassare.

Även år 1945 tog logen Skönborg Korppriset genom:

H. Henriksson, 48 poäng, S. Vedin, 47 poäng, T. Olsson, 42 poäng. Summa 137 poäng. Prisgeväret erövrades av Helge Henriksson, logen Skönborg.

Isse.

Samling kring högtalaren

heter en broschyr, som Radiotjänst utgett och som kommer att under närmaste tiden sändas ut till alla studieadresser. Den kan också rekvideras direkt från Radiotjänst av intresserade. Broschyren riktar sig huvudsakligen till lyssnargrupper och andra personer, som samlats för att mera metodiskt lyssna till serieprogrammen. Åtskilliga sådana lyssnargrupper var förra säsongen i arbete även i vårt distrikt. God fortsättning! Och plats för ännu flera!

Ordenssyskon!

Vid reparationer och
nybyggnader, vänd Eder
då med förtroende till

Lyréns
Målerifirma

Telefon 4465.

Verkstad: Långgatan 71.

Sundsvall.

Vördsamt

Carl-Ivar Lyrén

UTFÖR ALLT INOM YRKET.

Är alkoholisten en humoristisk figur?

»Dåliga skämt» är titeln på en ledare i Göteborgs-Tidningen.

Måste man ovillkorligen tycka, att en berusad person är lustig? Frågan kan synas egendomlig, men samma kan sägas om allmänhetens reaktion inför överlastade individer. Man skulle lätt kunna få den uppfattningen, att dessa kringvinglande, spritdoftande och på alla sätt miserabla företeelser är samhällets älskingsbarn.

Det är kanske förklarligt, att många tycker det vara otrevligt att se polisen anhålla en överförfriskad herre, som eventuellt skulle kunna klara sig hem för egen maskin. Men allmänhetens tolerans sträcker sig bra mycket längre. Även de suraste anleten lysas upp av förståelse och sympati, när någon gång en full karl raglar in i en spårvagn, dunsar emot damer, snubblar över barn, insisterar på att ta konduktören i hand och frågar grannen om han skall följa med på krog.

Vad det är för lustigt i sådana tölptigheter är svårt att förstå. En berusad människa är en sorglig företeelse och ingenting att skratta åt. Det är mycket, mycket sällan en sådan ynkedom besitter den humor och den underliga belevnhet, som gjorde Albert Engströms Kolingen till en så uppskattad person. Kolingen förstörde inte tillvaron för andra, han pockade inte på att omgivningen skulle applådera hans stilla humor. Han var i grunden en kultiverad karl. Det är sannerligen mer än man kan säga om de flesta fyllerister. Om en hygglig karl någon gång råkar ut för olyckan att ta ett glas för mycket söker han dölja sitt förnedrade tillstånd, han annonserar det inte. Inte så fylleristen. Han känner sig ha det övertag över sina medmänniskor, som han gärna skulle vilja ha i nyktert tillstånd men inte har. Skrattretande är han sannerligen inte. —

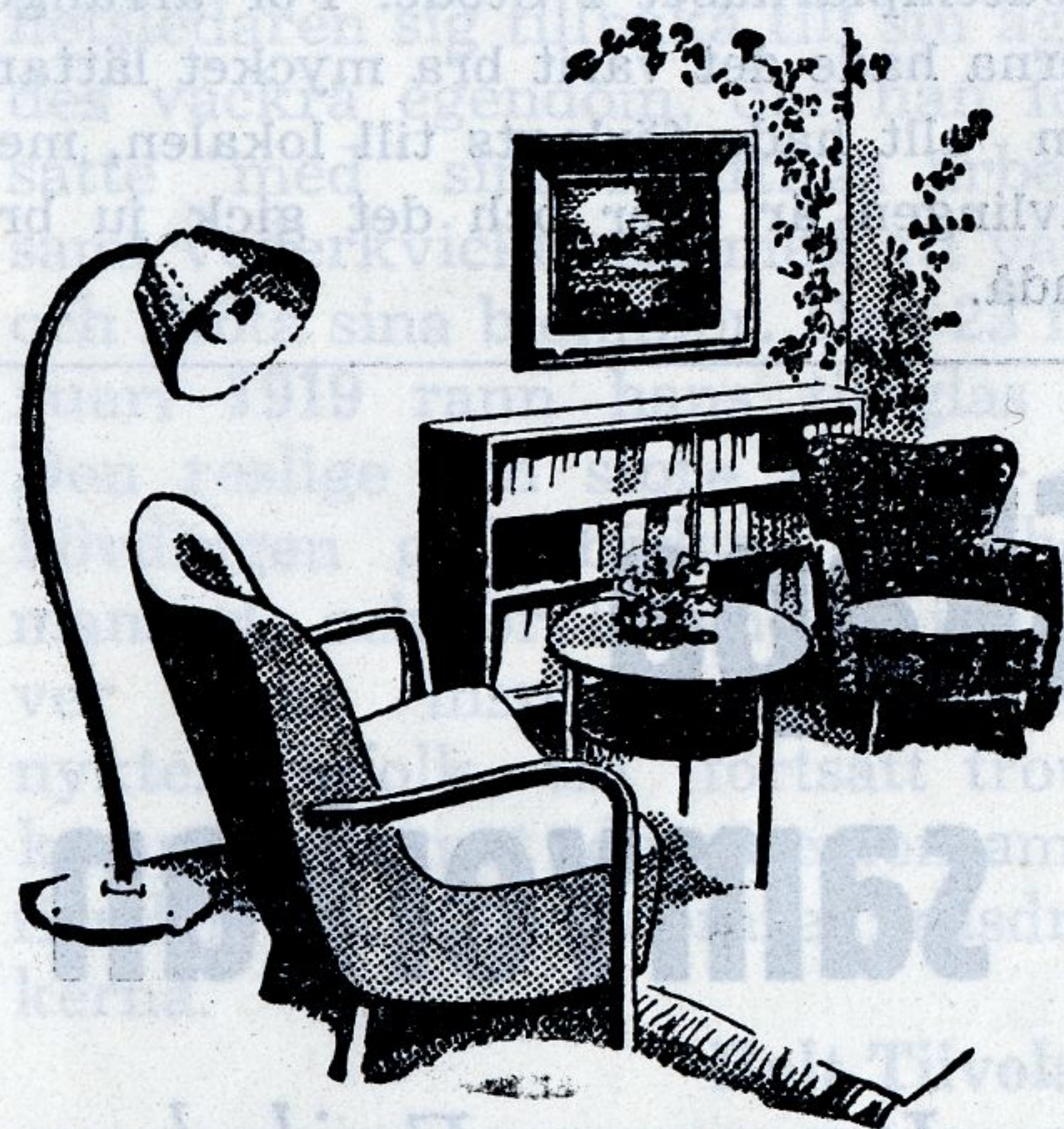
Om allmänheten slutade att flina åt onyktra personers dumma tilltag skulle den knappast kunna beskyllas för bristande sinne för humor. Det är i stället så, att endast de i anden synnerligen fattige kan roa sig åt eländet eller olyckan. Bakom varje fyllerist döljer sig sannerligen inte alltid någon Karl-Gerhard.

Frankrike förbjuder all alkoholreklam

I Frankrike har all reklam för alkoholhaltiga drycker förbjudits, i alla former. Alla de stora skyltar, som tidigare kantade järnvägar och landsvägar, reklamerande för »aperitif» eller »digestif», målas nu över. Likaledes har all alkoholreklam avlägsnats från Parismetrons stationer.

Stränga förordningar har införts rörande serveringen av alkohol. Medan så många andra förordningar öppet brytes i Frankrike, följes dessa noggrant. Alkohol får serveras endast några få timmar på kvällen. Följden har blivit att alla de berömda trottoarkaféerna i Paris nu endast serverar alkoholfria drycker — syntetisk apelsinsaft etc. Och under de tider då alkohol får serveras får ingen gäst mer än ett visst antal glas. Vidare har procenten i alla alkoholhaltiga drycker nedsatts.

Denna utveckling i det förut så starkt alkoholiserade Frankrike borde ge även oss en allvarlig tankeställare.

Möbler

Mattor

Gardiner

Engelfeldts

TELEFON (växel) 55 820

Fyrbåkens

idrottsida

Godtemplar-DM i orientering

Söndagen den 15 september var det stortävling i Stöde, då förutom Godtemplar- och NTO-DM, även klubbmatch Sidsjö—Nedansjö—Matfors avgjordes vid samma tillfälle. Det är första gången IOGT och NTO har gemensam tävling och vi förutspår att flera gemensamma sådana kommer att gå av stapeln. Samarbetet blev det bästa och hade inte vädrets makter varit onådiga skulle tävlingen ha blivit en stor propaganda där uppe i Stöde. Nu blev det ett domedagsväder med regn och blåst vilket satte såväl löpare som funktionärer på hårda prov, men som orienterare är ett hårdat släkte, avlöpte tävlingen friktionsfritt. Det var SGU-avdelningen i Nedansjö som stod för rulljangsen och den hade ej sparat på krafterna för tävlingen. Vi ger vår eloge till arrangörerna och de medhjälpare som välvilligt lagt banorna, vilka var både trevliga och fyndiga. Om något skall anmärkas på tävlingen så skulle det vara att målet inte var på samma plats som starten eller rättare sagt vid avklädningsstället, Godtemplarhuset i Stöde. För arrangörerna hade det varit bra mycket lättare om allt hade förlagts till lokalen, men tävlingen är över och det gick ju bra ändå.

Uppe på Huberget skedde prisutdelningen där H. Österlund för IOGT och R. Vidmark för NTO fördelade de många trevliga priserna. Där kunde man fastslå att dagens gemensamma tävling ökat den kamratliga gemenskapen mellan IOGT och NTO vilket bådär gott för framtiden. Efter prisutdelningen framförde David Viklander ett tack från de tävlande samt från Distriktsidrottsledningen.

Prislistan fick följande utseende:

Seniorer, 9,5 km.

1) Sven-Erik Stegeby, SGU, Sundsvall, 1.32.34; 2) Sven Sjöström, Folkets lycka, Loning, 1.37.35; 3) Yngve Björklund, Bøljan, Björkö, 1.41.52; 4) Holger Lundqvist, SGU, Sundsvall, 1.42.20; 5) David Viklander, Magnus Huss, Erikslund, 1.52.06; 6) Stig Carlberg, SGU, Nedansjö, 1.52.10; 7) Åke Olsson, SGU, Sundsvall, 1.56.34; 8) Gösta Sandström, Hoppets stråle, Selånger, 1.59.40; 9) Bror Dahlberg, Samfundets stöd, Indal, 2.01.58; 10) Sten Lindström, SGU, Sundsvall, 2.04.27; 11) Tage Dahlin, SGU, Sundsvall, 2.05.44; 12) Klas Dahlén, SGU, Nedansjö, 2.13.49; 13) Olov Jönsson, SGU, Nedansjö, 2.13.49; 14) Curt Lindbergh, Välkomsthemmet, Skönvik, 2.30.23; 15) K. I. Stegeby, SGU, Sundsvall, 2.37.00.

Yngre oldboys, 6 km.

1) Conny Grees, Stridshjälten, Njurunda, 1.20.30; 2) Ture Engström, SGU, Sundsvall, 2.32.49.

Damer, 6 km.

1) Gerda Nyberg, Folkets lycka, Loning, 2.29.05; 2) Gunnel Viklander, Segerlönen, Tynderö, 1.50.40.

Juniorer, 6 km.

1) Gösta Karlsson, SGU, Sundsvall, 1.11.39; 2) Mats Eriksson, SGU, Nedansjö, 1.16.39; 3) Gunno Olsson, SGU, Sundsvall, 1.17.35; 4) Martin Udén, Bøljan, Björkö, 1.22.52; 5) Torsten Vedin, Bøljan, Björkö, 1.26.10; 6) Lennart Karlsson, Bøljan, Björkö, 1.35.12; 7)

Yngve Larsson, SGU, Nedansjö, 2.00.58; 8) Ingvar Moberg, Bøljan, Björkö, 2.06.15; 9) Rolf Hallin, Sundhet, Sundsbruk, 2.10.18.

Lagpris, seniorer.

1) SGU, Sundsvall, 5.11.28; 2) SGU, Nedansjö, 6.25.44.

De loger som mottagit bidragslistor för ovanstående tävling ombedes vänligast redovisa desamma omgående till Bengt Berggren, Box 125, Stöde.

Bordtennis populärt

Bordstennisintresset synes blomstra inom distriktet. Sålunda har de pigga pojarna i Sundhet börjat spela och troligtvis kan ett DM anordnas snart enär logerna Vivan, Välkomsthemmet, Skönborg och SGU i Sundsvall tidigare upptagit bordtennis på programmet. Det skulle vara roligt om en serie bland logerna och SGU kunde komma till stånd. Hoppas att flera loger börjar det populära spelet och meddelar idrottsledningen detta. För att en serie skall kunna spelas måste det vara 4 man i varje lag och det kan väl logernas ungdom ordna. Arrangemangen för bordstennis är synnerligen enkelt så det bör ej avskräcka idrottsledarna att sätta igång spelet. Alltså fram för den speciella vinternomhussporten.

Kretsmästerskapstecken

Numera finnes det kretsmästerskapstecken vilka kan rekvireras genom distriktsidrottsledaren Gösta Nordberg. Det är ett trevligt märke och det bör komma till användning vid kretsmästerskapstävlingarna. Så har vi ju det vackra idrottsdiplomet, som mycket väl kan användas vid kretstävlingarna. Kretslogerna uppmanas att välja krets-idrottsledare vilka kan sätta igång kretstävlingar. Det är ju redan flera kretsloger som anordnar tävlingar och vid kretsmötena har de tävling med prisutdelning. På så sätt kommer ungdomen till kretsmötena och det blir ett trevligt inslag på mötet när prisutdelningen verkställes. Det kan ju vara något för kretsraden att fundera på. I Folkuppådet måste alla medel användas och tävlingar är ju bra propaganda. Distriktsidrottsledaren.

Skapa i samverkan

Konsum Erikslund

Foto *
ENGSTRÖM

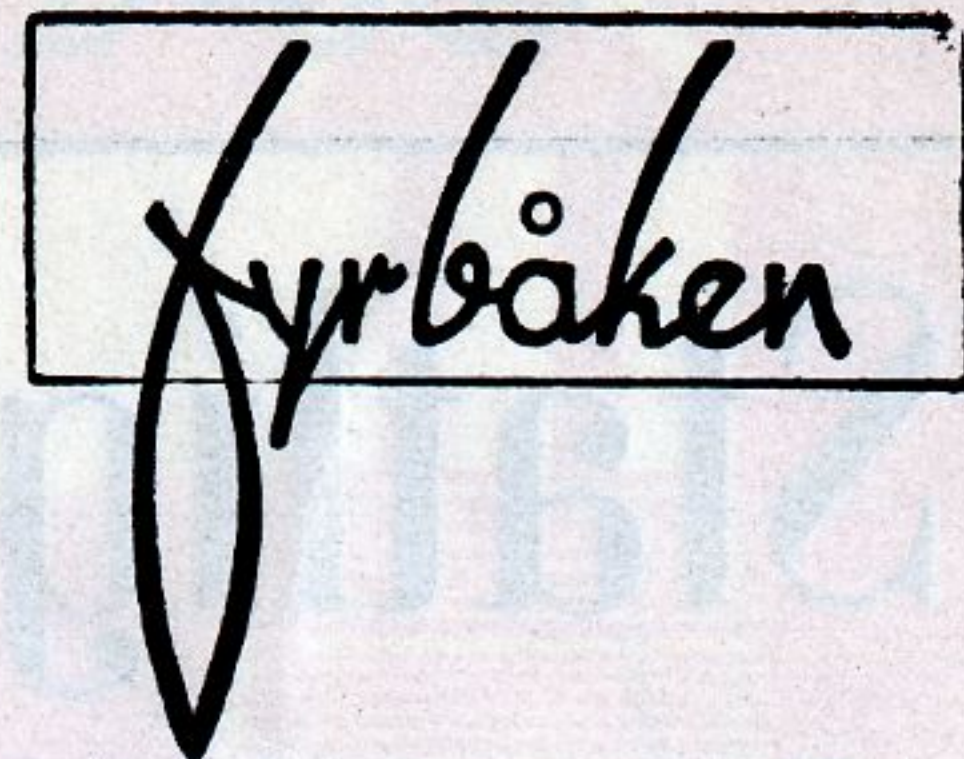
Innehavare:

Porträtt & Serie-ateljé

ALBERT ENGSTRÖM

Den moderna finska nykterhetsrörelsens fader

Den 26 juli hade 100 år förflutit sedan grundaren av den moderna finska nykterhetsrörelsen föddes. Aksel August Granfelt har blivit kallad den finska nykterhetsrörelsens fader. Hans minne har livligt firats i vårt finska broderland, och här berättar en korrespondent i Ariel om hans liv och verk.

Den äldsta och största finska nykterhetsorganisationen Raittiuden Ystävät (Nykterhetens Vänner) räknar sin tillblivelse från och med år 1853, då några representativa akademiker med professor Stepan Baranowski i spetsen grundade en Kommitté för utgivning av nykterhetsskrifter. År 1860 ombildades denna kommitté till ett nykterhets-sällskap kallat Måttlighetens Vänner. Måttlighetens Vänner förde dock en tämligen stillsam tillvaro tills den dåvarande unge sekreteraren vid Finska Folkupplysnings-sällskapet med dr A. A. Granfelt tillsammans med några andra unga ideellt sinnade lärda män inträdde i sällskapet år 1868 samt omorganiserade detsamma till en ny nykterhetsorganisation på helnykter grundval. Det omorganiserade sällskapet antog namnet Raittiuden Ystävät (Nykterhetens Vänner) samt gick under den unge, skicklige och nitiske nye ordförandens, dr A. A. Granfelts ledning en lovande och blomstrande framtid till mötes.

Aksel August Granfelt var född den 26 juli 1846 såsom son till teol. professor Aksel Fredrik Granfelt och hans hustru Agatha Fredrika Nordensvan. I det fint bildade hemmet erhöll den unge Aksel Au-

gust en förnämlig uppfostran och tillägnade sig ett varmt intresse för folkupplysning samt tillika en äkta aversion gentemot starka drycker. Sedan A. A. Granfelt år 1871 avlagt fil. kand.-examen blev han medicine kandidat sju år senare. Emellertid ägnade han sig icke åt det lovande läkarkallet, utan antog posten som sekreterare vid det år 1875 grundade Finska Folkupplysnings-sällskapet, där han utförde ett utomordentligt fruktbarande arbete. De allmänna sångfesterna, folkbiblioteks-rörelsen, folkhögskolekurserna, Folkupplysnings-sällskapets Kalender — se där några av den duktige och driftige unge sekreterarens utmärkta initiativ.

I samband med den årligen återkommande redigeringen av Folkupplysnings-sällskapets kalender, som än i dag är Finlands bäst ansedda och mest spridda publikation i sitt slag, kom dr Granfelt genom studiet av motsvarande engelska kalender i närmare kontakt med nykterhetsfrågan. Hans intresse för nykterhets-saken stegrades och han erhöll ett fastare vetenskapligt underlag. Gripen av nykterhetsidén skrev dr Granfelt år 1883 en utmärkt bok om »Nutidens nykterhetsrörelse». Samma år övertog han, såsom redan antytts, nykterhets-sällskapet Måttlighetens Vänner samt skapade av detsamma den moderna nykterhetsorganisationen Raittiuden Ystävät, som allt fortfarande i dag som är kämpar för sin upphöjda sak enligt de paroller dr Granfelt i tiden givet den finska nykterhetsrörelsen.

Doktor Granfelt gjorde i nykterhetskampen bruk av tvenne vapen: upplysning och lagstiftning. Det gäller att från och med barnåren upplysa människorna om alkoholen och dess farlighet som njutningsämne. Men enbart upplysning

är icke tillfyllest. Med anlitan av lämplig lagstiftning bör rusdrycks- trafikens skadliga verkningar hämmas tills den legala rusdryckstrafiken helt en gång kan slopas. Det totala slopandet av all rusdryckstrafik ansåg dr Granfelt vara icke blott nödvändig utan även riktig. Hans program var: genom kommunalt veto fram till ett totalförbud så snart den allmänna folkmeningen är gynnsamt inställd för en sådan åtgärd. Den legala rusdrycksrörelsen kan aldrig befrämja folknykterhetens sak, ansåg han. Sin fasta och orubbliga övertygelse rörande nykterhetsfrågan förfäktade dr Granfelt genom att i tal och skrift verka med otrolig flit. I sin egenskap av riksdagsman kämpade han i landtdagen med framgång för en modern nykterhetslagstiftning. Det unnades honom även att se nykterhets-saken gå fram från seger till seger.

En rik källa till framtids- tro och inspiration.

Doktor Aksel August Granfelt var en man med stora vyer och en stark tro på framtiden. Han hörde även till de män, vilka insåg nykterhetskampens internationella karaktär.

I sin ålderdoms höst drog den store folkuppfostraren och nykterhetsledaren sig tillbaka till sin ägandes vackra egendom, där han fortsatte med sina skriftliga arbeten samt vederkvickte sig med att vårda och sköta sina blommor. Den 23 februari 1919 rann hans timglas ut. Den reslige och store ledaren och hövdingen gick hädan, men hans manande och förpliktande minne lever kvar inspirerande Finlands nykterhetsfolk till fortsatt troviss kamp gentemot den gemensamma fienden och folkförstöraren: rusdryckerna.

Rolt Tiivola.

Rupert Bonnströms Måleriaffär

Fredsgatan 8

SUNDSVALL

Utför alla slag av måleriarbeten
till humana priser

KOSTNADSFÖRSLAG PÅ BEGÄRAN

Tel. VERKSTADEN 2279 — BOSTADEN 1703

KONDITORI

Elegant
men trivsamt

ORIENT

STORGATAN

5

SUNDSVALL

Tel. 4195

Statligt öl

Bryggeriindustriarbetareförbundet har nu hos finansministern hemställt om en utredning för att i statens ägo överföra alla bryggerier och mineralvattenfabriker i landet.

Denna framställning står i överensstämmelse med nykterhetsrörelsens program och ett uttalande av landets samlade nykterhetsrörelse vid landsmötet 1944, säger ordföranden i Nykterhetsvännernas landsförbund, fil. dr Erik Englund.

De skäl, som åberopats i sammanhanget, är i rätt stor utsträckning likartade med det tidigare förstatligandet på området, nämligen av brännvinshandeln. Den gränsdragning mellan brännvin och öl, som finns, motsvaras inte av en saklig olikhet, fortsätter dr Englund. Nykterhetsrörelsen har haft anledning att rikta uppmärksamhet mot denna fråga, då bryggeriägarna visat relativt hög aktivitet när det gäller att skapa nya försäljningsställen för öl, framför allt på landsbygden. Det råder svårigheter att möta dessa ansträngningar, så länge bryggerihandlingen ligger i enskild regi. Det kan i detta sammanhang tilläggas, att i England, där man har en partiell socialisering, omfattar denna både öl och brännvin.

Godtemplare

låt oss leverera
högtalaranläggningen
till Edra festligheter

Allt för RADION hos

Godins Radioverkstad

Storgatan 54

Tel. 4482

För goda köp -
till rätt pris borgar

konsumbutikerna

i Sundsvallsdistriktet.

Gynna Fyrbåkens annonsörer!

VID VISTELSE I SUNDSVALL

Besök

Inga
drickspengar

ideal-
matställe
för alla!!

KOOPERATIVA PRODUKTIONSFÖRENINGEN

SE nyktert på inköpfrågan:

Handla med förtroende i **DE PRIVATA
AFFÄRERNA**

Godtemplare!

Låt inbinda
Edra
böcker hos

Wikströms Eftr.

Fredsgatan 5.

Sundsvall.

Byggnadsaktiebolaget

HALLSTRÖM & NISSES

P. HALLSTRÖM
Kapten i v. v. k.

AND. NISSES
Byggn.-ingenjör

SUNDSVALL

Tel. namnanrop el. 55800

HUS- och FABRIKSBYGGNADER
BRO-, VÄG- och VATTEN-
BYGGNADARBETEN.

Rapporteringen

utgör en värdemätare på
distriktets arbete!

Rapportera i tid för
fjärde kvartalet!

LANSIÄR

KVALITE och STIL till önskepriser

Lansier

Föreningstryck:

Verksamhetsberättelser
Affischer
Program
Papper och Kuvert
samt Brevkort
Biljetter etc.

God kvalité —
Rimliga priser!

Nya Samhällets

Boktryckeri

Köpmangatan 5
Sundsvall
Best.-telefon 4588